

Forældresamarbejde om hjemmelæringsmiljøer

Forældresamarbejde om hjemmelæringsmiljøer er en bog om, der handler om hvordan, dagtilbud og forældre kan skabe et gensidigt, respektfuldt samarbejde om barnets trivsel, læring og udvikling med fokus på det potentiale, som ligger i at støtte forældre i at støtte børns læring hjemme.

Af **Stine Elverkilde**, Lektor, Foredragsholder, Forfatter

Bogen er en stemme ind i en debat, der næsten har afvist begrebet inden, vi for alvor er kommet i gang med at arbejde med den forskningsmæssige viden, som begrebet er udsprunget af. Her har bla. EPPSE¹ studiet vist, at de dagtilbud, der formår at gøre den største forskel for børn i et livsperspektiv, netop er kendetegnet ved (også) at have en høj grad af forældreinvolvering, hvor man støtter forældre i at støtte børns læring hjemme. Behovet for at bringe begrebet tilbage i den faglige kontekst, hvor det hører hjemme, kan bla. ses ved, at det går den forkerte vej med at bryde den negative sociale arv i Danmark². Samtidig efterspørger forældre mere hjælp og viden om hvordan, de kan støtte børns læring hjemme end, de oplever at få.

Videnskabeligt rummer hjemmelæringsmiljø begrebet et mulighedsrum for reelt at efterleve intentionen i den styrkede læreplan og skabe et forældresamarbejde, der bla. er baseret på den enkelte families behov. Alligevel er begrebet blevet mødt med en skepsis og modstand fx skrev ph.d og lektor Anja Marschall i sidste nummer af DET GODE BØRNELIV:

"Hvor hjemmet før var et arnested for omsorg, intimitet og nærvær – som læring var en indlejret del af – skal hjemmet nu også være en mere eksplicit læringsarena. Forældre skrives frem som en slags læringsagenter, der skal guides og vejledes af pædagogerne til at videreføre daginstitutionens læringsprocesser i hjemmet. Der tales om såkaldte hjemmelæringsmiljøer"

Citat: Anja Marschall, DET GODE BØRNELIV, september 2019

Men der er ikke noget i de forskningsmæssige fund, som umiddelbart berettiger disse

skræmmebilleder eller peger i retningen af, at samarbejde om hjemmelæringsmiljøer handler om at reducere forældre til "assistenter for pædagogerne". For det første, viste EPPSE studiet, at pædagoger- i de dagtilbud, der gjorde den største forskel for børnene - delte deres viden om børns udvikling med forældrene på en positiv og engagerende måde (EPPSE). For det andet - når der skal samarbejdes om barnets læring og trivsel - skal begge begreber ses i en dagtilbudskontekst, hvor læring bl.a handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. Begge dele er, dybest set, den viden som, danske

FORÆLDRE GENERELT:

Skoleparathed:

71% ønsker hjælp, af disse oplever 64% ikke at få den.

Læring:

71% ønsker hjælp, af disse oplever 60% ikke at få den.

Sociale relationer:

61% ønsker hjælp, af disse oplever 56% ikke at få den.

Sproglig udvikling:

50% ønsker hjælp, af disse oplever 50% ikke at få den.

KORTUDDANNEDE OG TOSPROGEDE FORÆLDRE:

45% af de tosprogede forældre ønsker hjælp til hvordan, de opdrager deres børn og sætter grænser, mens 32% af forældre, der taler dansk i hjemmet, ønsker samme vejledning.

22% af de kortuddannede forældre ønsker vejledning i hvordan, de kan få hverdagen som forældre til at fungere, mens 12% af forældrene med videregående uddannelse ønsker vejledning om det.

EVA (2016): Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner

1) Effective Pre-school Primary and Secondary Education project (EPPSE), der i årene 1994 – 2014, bl.a. undersøgte, hvad der kendetegner dagtilbud, der i særlig grad formår at gøre en forskel i børns liv.

2) <https://www.ae.dk/analyser/den-sociale-arv-er-blevet-staerkere-i-danmark>

EPPE-PROJEKTET

EPPE-projektet målte effekten af en række aktiviteter og fandt frem til, at følgende aktiviteter medførte større udbytte for børnene både social/adfærdsmæssig og intellektuelt:

- Læsning
- Lære sange og rim
- Tegne- og maleaktiviteter
- Lege med tal og bogstaver
- Besøge biblioteker
- Lære alfabetet
- Have venner på besøg og sørge for legeaftaler hos andre.

Kilde: EPPE: findings from Pre-school to end of Key Stage 1, <http://www.ioe.ac.uk/research/153.html>

forældre altså efterspørger, men ikke altid oplever at få.

Alle børn har et hjemmelæringsmiljø

Objektivt set, har alle børn et hjemmelæringsmiljø. Samtidig ved vi, at alle familier er forskellige og dermed udgør forskellige rammer for børns udviklingsmæssige forudsætninger. Et vigtigt forskningsmæssigt fund er i den sammenhæng, at forskerne fandt frem til, at det overordnet set er vigtigere hvad, forældre gør med deres børn, end hvem de er (EPPSE). Netop ved at støtte forældre i hvordan, de kan støtte børns læring hjemme, gjorde dagtilbud en stor forskel for børnenes chancelighed.

Det fælles udgangspunkt for forældresamarbejde om hjemmelæringsmiljø er det fælles ønske om at ville det bedste for barnet

”Jeg har gennem tiden arbejdet med nogle dumme og uvidende forældre, men jeg har aldrig mødt en eneste forælder, der ikke ønskede det bedste for sit barn. De ønsker alle det bedste for deres børn, og de ønsker at være en del af børnenes læring. Forældrene har vigtigst af alt ret til at være en del af læreprocessen, og det er din opgave at støtte dem på enhver tænkelig måde. Nogle forældre har let ved det, og for andre viser det sig at være langt mere udfordrende. Men hvis, du er enig i disse værdier, er det din opgave at støtte forældrene, også de vanskelige, så de kan støtte op om deres børns læring.”

Citat: Brenda Taggart (2020):
Forældresamarbejde om hjemmelæringsmiljøer, Dafolo

Forældresamarbejde om hjemmelæringsmiljøer betegner således den professionelle opgave, der med fokus på barnets forudsæt-

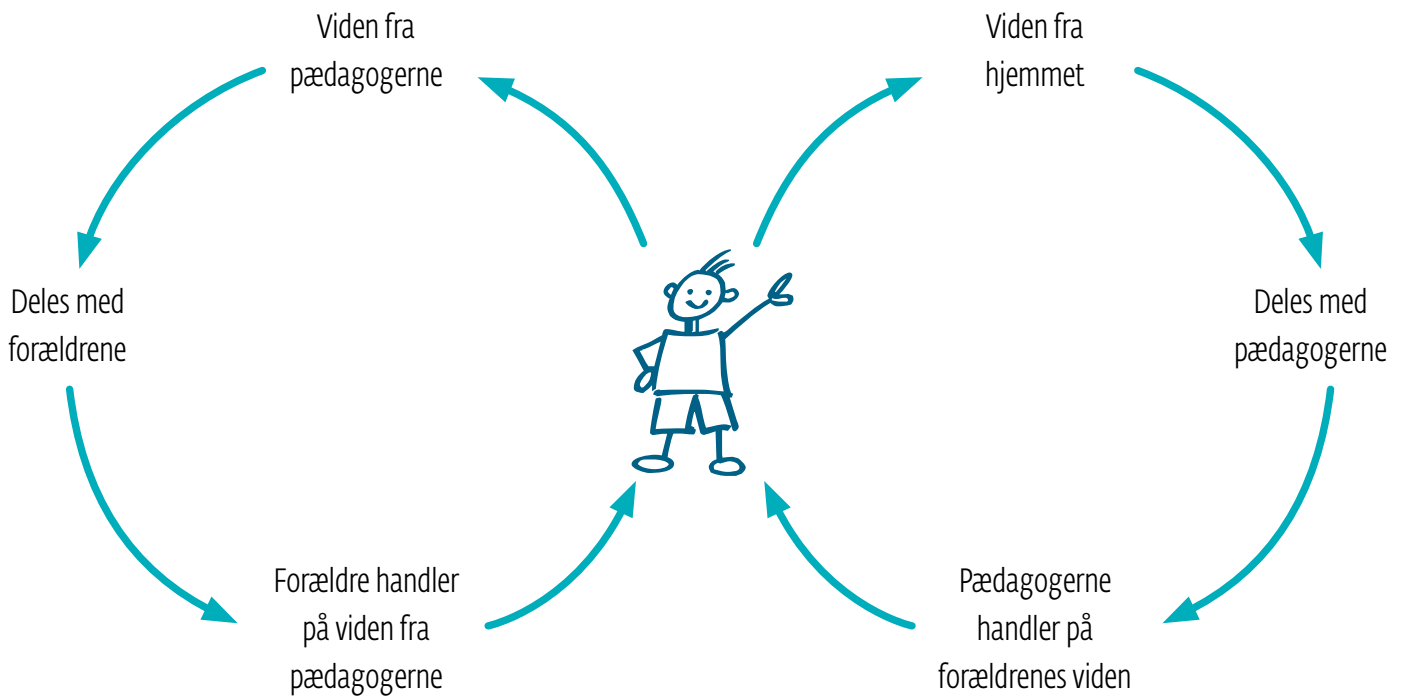
ninger og behov, møder forældrene med en differentieret tilgang og med udgangspunkt i den enkelte families ressourcer og potentielle skaber et gensidigt, respektfuldt samarbejde, der har barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse i centrum.

For det første handler hjemmelæringsmiljøer i en professionel kontekst om opgaven med at fremme børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, der i et samfundsperspektiv skal udvikle børnenes selvstændighed, evne til at indgå i forpligtende fællesskaber i det danske samfund. Samtidig skal dagtilbud også i samarbejdet med forældrene give børn omsorg og samarbejde om barnets overgange.

For det andet handler hjemmelæringsmiljøer også om den professionelle myndighed og viden. Som professionelle har vi pligt til at handle på baggrund af vores viden herunder vores viden om hvordan, vi i en samfundsmæssig kontekst kan bidrage til udviklingen af de læringsmæssige forudsætninger, der bidrager til at stille børn mere lige.

For det tredje handler hjemmelæringsmiljøer som sagt om et efterspurgt behov. Når vi ved, at forældrene faktisk efterspørger både mere viden end, de oplever at få, men også forskellig viden alt efter deres baggrund, så burde fundamentet til et differentieret forældresamarbejde allerede være til stede.

Udfordringen kan være at vide hvordan, man kan rammesætte samarbejdet. Her handler det måske ikke så meget om at opfinde en masse nye tiltag men om hvordan,

man prioriterer i det eksisterende samarbejde, så fokus bliver rettet mod det potentiale, der ligger i det gensidige forældresamarbejde, som har barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse i centrum på tværs af hjem og dagtilbud.

Betina Larsens model Fra bogen: "Forældresamarbejde om hjemmelæringsmiljøer"

for netop at skabe de bedste forudsætninger for barnets udvikling.

Den afgørende forskel handler om hvilke samtaler, der prioriteres og måden, medarbejderne stiller deres faglige viden til rådighed for forældrene. Som Brenda Taggart fortæller i bogen, kan forskellen observeres ved, at når pædagogerne talte med forældrene, handlede det ikke kun om, hvad barnet havde fået at spise til frokost. Pædagogerne indviede forældrene i deres tanker om et barns læring på en kyndig og ærlig måde. De gav ikke bare forældrene en bog med hjem og sagde "her er en bog, du bør læse med dit barn". De afholdt workshops eller uformelle møder med forældrene, hvor de talte om, hvad man bør gøre, når man læser en historie eller en billedbog højt for et barn. De gav ikke bare barnet et puslespil med hjem, men viste forældrene, hvordan man gør det til en sjov læringsoplevelse at lægge et puslespil. Ved at arbejde med forældrene øgede pædagogerne forældrenes viden om hvordan, mindre børn lærer. De introducerede forældrene for bøger og spil, der hjalp med at udvikle hjemmelæringsmiljøet. Forældresamarbejdet med inddragelse af hjemmelæringsmiljøer er stadig først og fremmest et professionelt ansvar, der er knyttet til dagtilbuddets kerneopgave: at fremme børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det fælles udgangspunkt for forældresamarbejde om hjemmelæringsmiljøer er det fælles ønske om at ville det bedste for barnet. ●

Det gensidige, respektfulde samarbejde om hjemmelæringsmiljøer

I bogen 'Forældresamarbejde om hjemmelæringsmiljøer', præsenteres en række praksisnære forslag til hvordan, der kan etableres et gensidigt, ligeværdigt forældresamarbejde med inddragelse af et hjemmelæringsmiljø målrettet de punkter, forældre ifølge undersøgelsen efterspørger. Grundtanken i dette samarbejde kan beskrives med udgangspunkt i ovenstående model, der illustrerer hvordan, man understøtter det ligeværdige samarbejde, hvor børns læring ikke deles mellem to livsverdner, men ses som en helhed med barnet i centrum som det fælles tredje.

Ethvert samarbejde udspringer således af barnets forudsætninger, behov og potentiale for at styrke det samlede lærings- og udviklingsmiljø hvor, pædagogerne stiller deres professionelle merviden til rådighed for forældrene, og forældrenes stiller deres personlige merviden til rådighed for pædagogerne -

